

- A.B. -

D I E N O S N A U J I E N O S

Kompton, 1946.III.5

Pirmadienis, Nr.52/239/

IŠ VISO PASAULIO

- JAV senato komisijos užsienių reikalams atstovas Konelly pareiškęs, jog, jei nebūsiąs Persijos klausimas išspręstas diplomatinio keliu, būsiąs šis klausimas pateiktas svarstyti P.S.Tarybai. JAV nedarys jokių žygių, kol nebus oficialiai paskelbta, kad yra sužaužyta sutartis.

Persijos ambasadorius Vašingtone vakar kreipėsi į JAV vyriausybę ir prašė kartu su D.Britanija išaiškinti, kodėl rusų kariuomenė neatitaukta iš Persijos. Ambasadorius prašęs JAV teisingo moralinio vedovavimo šio klausimo išaiškinime.

Persijos ambasadorius Londone vakar painformavo min.Beviną apie padėti Persijoje. Po pasikalbėjimo min.Bevinas pavedė charge d'affaire Robertsoni/?/ Persijos klausimu pasiinformuoti Maskvoje.

Min.Baker pareiškęs, jog rusai neatitaukę kariuomenės iš Persijos ir apie tai nepainformavę kitų, sutartį pasirašiusių, valstybių. Šis įvykis ne tik Britanijoje, bet ir visame pasaulyje sukėlęs didelį nusistebėjimą ir susijaudinimą. Sutarties 5 § numatyta, jog kariuomenės būsiančios atitauktos iš Persijos po 6 mėn. baigus karą su Vokietija. Potsdamo konferencijoje viskas smulkiai buvę aptarta ir susitarta kariuomenes atitaukti ligi š.m. kovo 2. Kada pereiniais metais JAV pasiūlė Rusijai atitaukti kariuomenę ligi sausio 1, tai Molotovas atsakęs, jog Rusija vykdysianti sutartį ir atitauksianti kariuomenę taip kaip sutartyje numatyta. Esą keista, jog D.Britanija apie neįvykdymą sutarties iš Rusijos pusės sužinojusi ne diplomatinio keliu, bet iš Maskvos radijo pranešimo. Šis reikalas liečiąs ne vien Rusiją, nes juk ir D.Britanija yra padėjusi savo parašą. Britų kariuomenė esanti atitaukta. Buv.mžs.reik.min.Edenas žem.Rūmuose vakar paprašęs Persijos klausimu aiškių ir tikslų informacijų. Vienas iš vyriausybės narių tai pažadėjęs padaryti.

Kaip praneša Londono radijas, Vašingtone galvojama, jog rusų igulos Persijoje gali pasilikti prašant persų vyriausybei. Tačiau ir tai neatleikysią kritikos.

Šio ryto londoniškis "Daily Mail" rašo, jog Rusija, neatitaukdamą iš Persijos savo kariuomenės, nusikaltusi JTO nuostatams. Reikia imtis skubių žygių. Jei Rusija čia laimėsianti, tai kuris kraštas liks toliau iš eilės Rusijos auka? Turkija, o gal Libanas? Persijos klausimas turis būti aiškiai ir be kompromisų išspręstas P.S.Taryboje. Kartą tai reikia baigti ir juo greičiau, tuo geriau.

- Vakar Persijos min.pirm.Sultaneh buvęs priimtas Stalino. Pasitarimuose dalyvavęs ir Molotovas. Pasitarimai vykę draugiškai, tačiau užsispyrusiai. Žiniomis iš Teherano, jei nebūsią prieita susitarimo, premjeras iš Maskvos išvyksiąs. Šio ryto Londono žiniomis, min.pirm.Sultaneh iš Maskvos jau išvykęs.

Vakar Teherane įvykę du vyriausybės posėdžiai. Kol negrišiąs iš Maskvos premjeras ir nebūsią žinomi darybų rezultatai, tol vyriausybė nedarysią jokių žygių. Šeštadienį Teherane įvykęs parlamento posėdis. Konstatuota iš rusų pusės 1942 m. sutarties sužaužymas ir siūlyta įnešti JTO spręsti Saugumo Taryboje rusų kariuomenės neatitaukimo klausimą. Iš Azerbeidžano costinės Tabriso, Maskvos pranešimu, kariuomenė turėjusi būti atitaukta, tačiau tai nepasitvirtino.

- Kanados min.pirm.Mc Kenzie King vakar išleido laikiną reportą dėl šnipinėjimo aferos Ottavoje. Raporte pabrėžiame, kad šnipų organizacijos vadu buvęs Tar.Rusijos atache Kamoje Žabotin, kuris pereitų metų gruodžio mėn. atšauktas į Maskvą. Žabotin visas instrukcijas gavęs betarpiu iš Maskvos. Jo žinioje dirbę dar 4 rusų atstovybės tarnautojai. Turėjęs iššnipinėti 17, daugiausia mokslinių, klausimų, tarp kitų ir atominės bombos gamybos medžiagas, gamybos procesą, atomo energijos atpalaidavimą, planus ir fabrikus, kuriuose ši bomba gaminama. Ambasados tarnautojas Gusenko, kuris tą organizaciją demaskavęs dabar yra specialiojo lauko apsaugoje. Jau rugsėjo mėn. Gusenko pranešęs apie šią šnipinėjimo organizaciją.

Londono spec.policijos areštuotas kažkoks Dr.Waily/?/, kuris norėjęs sužinoti valstybines paslaptis.

- Rusų "Nowoe Vremia" smarkiai atakuojas Kanados min.pirm.Mc Kenzie King, jog jis palaikąs fašistiškas organizacijas.

- Vakara min.pirm.Attlee Šem.Rūmuose pradėjo dviejų dienų debatus ginkluotųjų pajėgų klausimais. Min.pirmininkas pareiškė, jog D.Britanija yra išipareigojusi JTO ir tuos išipareigojimus įvykdyti. Britų gynybos politika glaudžiai rišasi su JAV tokia pat politika. 75% kariuomenės esą demobilizuota. Ligi šių metų galo kariuomenė D.Britanijoje būsianti sumažinta ligi 1.100.000 vyrų ir moterų. Didelių skaičių karių reikią laikyti, nes negalima rizikuoti laimėtu karu. Be to, ir Vokietijoje gali kilti visokių neramumų.

- JAV, D.Britanija ir Prancūzija išleido bendrą komunikatą dėl Franco, kuriame pažymi, jog Ispanijos patriotai ir liberalai surasia būdą pašalinti Franco vyriausybę, šios valstybės nenori kištis į Ispanijos vidaus reikalus, išėiti turinti susirasti pati ispanų tauta, su Franco vyriausybe visos trys valstybės nenorinčios palaikyti santykių.

- Franco puola Prancūziją ir Rusiją. Esą komunistai per kitus nori Ispanijoje savo tikslus įgyvendinti. Ispanijos vyriausybė norinti krašte išlaikyti ramybę.

Min.Baker pareiškęs, jog pati Ispanija pripažįstanti, kad 15.000 žmonių iš neminio karo laikų dar tebelaikomi Ispanijos kalėjimuose. Britų ambasada Madride atyžiai sekanti padėti.

Jugoslavijoje ir Bukarešte poreitą savaitę įvykę demonstracijos prieš Franco. Oslo šeštadienį demonstravę 5000 studentų. Socialistai, krikšč.demokratai ir komunistai studentai pasiuntę vyriausybei reikalavimą nutraukti su Franco santykius.

- JAV painformavę Tar.Rusijos vyriausybę, jog nepripažins pramonės mašinų išvežimą iš Mandžūrijos.

- JAV pareiškė protestą rusams dėl Mandžūrijoje spaudyto amerikiečių lėktuvo.

- Gen.Stankiewič, dėl "Associated Press" korespondento pareiškimo, jog jis sakęs, kad iš Mandžūrijos išvežamos ~~xx~~ pramonės mašinos su visų sąjungininkų žinia, pareiškia, kad tai esą netiesa. Korespondentas esąs tai pats išsigalvojęs.

- Buv.min.pirm.Churchill vakar lankėsi Vašingtone. Šiandien kartu su prez.Trumanu vykstą į Missouri valstybę, kur Fulton miestelyje pasakysias kalbą.

- Buv.JAV pasiuntinys Maskvoje Hariman kalbėjo New Yorke ir pažymėjo, jog Tar.Rusija siekianti savo laimynus pavergti. JAV turinčios fizinę ir moraliąją jėgą saugoti, kad būtų išvengta karo.

- Japonų sukurtoji karo industrėja Mandžūrijoje, prancūzų žiniomis yra

visškai sunakinta ir laivais išvežta į Rusiją.

- Olandijos katalikų bažnyčiose buvo perskaitytas katalikų vyskupų laiškas, kuriame katalikai darbininkai raginami nestoti į prof.sąjungas, kurios yra komunistų įtakoje.

- Prancūzijos užs.reik.min.Bidault pasiūlęs JAV, D.Britanijai ir Tar. Rusijai sušaukti keturių konferenciją Vokietijos klausimams išspręsti. Ta konferencija galėtų būti sušaukta Paryžiuje.

- Vakar, Londono radijo pranešimu, atsistatydinęs Suomijos prezidentas Mannerheimas. Naujuoju Suomijos prezidentu likęs Pasikivi. Pa-brėžiama, kad Tar.Rusijai pirmą kartą užpuolus Suomiją, Mannerheimas buvęs vyr.karo vadu. Antrojo Rusijos su Suomija karo metu Mannerheimas taip pat buvęs karo vadu.

- Vakar Aleksandrijoje ir Kaire įvyko neramumų. Aleksandrijoje 17 asmenų užmušta ir 300 sužeista. Vakar dieną Egipto studentai buvo paskelbę gedulo dieną. Egipto premjeras apie pusianaktį išleido pareiškimą, kur sakoma, jog britai panaudoję ginklus tik tada, kada jie buvę egiptiečių užpulti.

- Iš dokumentų, kurie sureisti Vokietijoje, paaiškėjo, kad Franco bendradarbiavęs su Vokietija ir tikėjęs ašies valstybių pergale.

- Kaip praneša Varšuvos radijas, Rusijos Repatriacinė Komisija numato repatrijuoti lenkus į Lenkiją. Iš gilumos SSSR busią repatrijuota 49 transportai, iš Ukrainos - 100 transportų, iš Lietuvos - 55.000 žmonių ir iš Gudijos - 60.000 žmonių.

- Mohammedas Mossadegh Irano parlamente prieš sovietus pasakė aštrią kalbą, pareikšdamas, kad tauta protestuos prieš "rusus, kurie pažeidė trišalę sutartį" ir reikalavo, kad vyriausybė prieš šitą "sovietų agresiją" paduotų protestą P.S.Tarybai. Kai M.Mossadegh pasakė, kad "rusai nustebino mus ir visą pasaulį, pareikšdami, kad jie nenori palikti mūsų kraštą" visi 96 dalyvavusieji parlamento atstovai atsistėjo ir Mossadeghui sukėlė didelės ovacijas. Apie min.pirm-ninko Sultaneh vadovaujamos delegacijos darybas Maskvoje Mossadegh pareiškė, kad Sultaneh "iš vyriausybės neturi jokių įgaliojimų daryboms dėl rusų kariuomenės atitraukimo vesti", nes "Irano vyriausybė šitą klausimą laiko neginčytinu." /"S.and S." III.4/

- Iš Buenos Aires pranešama, kad negalutiniais balsavimų duomenimis fašistų grupės kandidatas Peron gavo 198 apygardinius balsus, o demokratų sąjungos kandidatas Tamburini - 72 balsus /"S.and S." III.4/

- PAT vasario 17 d. praneša, kad Paryžiaus dienraščio "Paris Matin" korespondentas savo reportaže iš JTO aptaria dviejų blokų buvimą ir rašo: "Jei tai liečia Lenkiją - tai menkas incidentas pabrėžia jos priklausomumą nuo Rusijos. Tam tikru momentu buvo balsuojame rankų pakėlimu. Rzymowski pakėlė ranką, tačiau pastebėjo, jog Gromyko balsuoja priešingai. Lenkų delegatas paraušo ir sumišęs nuleido ranką. Tai mačiau savo akimis" /"Orzel Bealy", Nr.4 I.27/

- Šio vidurdienio Londono radijo žiniomis, Persijos min.pirm. Sultaneh iš Maskvos išvykęs nepasiekus susitarimo.

- Federatyvinis Vidurio Europos Klubas išleido komunikatą, kuriuo demaskuoja sistemą "laisvų" rinkimų Europoje, okupuotoje sovietų. Štai ištraukos: "Vieno kandidatų sąrašo sistema buvo išdirbta SSSR 1935 m., kaip irankis skambių Stalino konstitucijos frazių. "Staliniškas blokas komunitų ir bepartyvių" Stalino konstituciją paver-tė parodija, nieko bendra, be pavadinimo, neturinčia su rinkimais...

Pabaltijo valstybėse ir Ryt. Lenkijoje 1939 - 41 m. matėme bolševikų taktiką, kaip nepriklausomos valstybės buvo paverčiamos sovietų respublikomis. Kariniais garnizonais, demagogiška agitacija ir sufalsifikuotais rinkimais tai atlikta. Tie kraštai prieš savo valią skubėjo likviduoti nepriklausomybę ir prašė svetimos globos. Niekas sovietų metodus nuo to laiko nepasikeitė. Jie tik liko aiškesni. Nieka negali suklaidinti rinkimų taktika Vengrijoje. Čia Maskvos režisierius rūpestingai pridengė savuosius tikslus. Sunku suprasti, kad pasaulio viešojoji opinija pasiryžusi pripažinti, kad "sovietiški rinkimai" okupuotuos kraštuose yra laisvės išraiška ir kelias į normalų gyvenimą. Tai nesanti laisva tautų valia, o tik sovietų propaganda ir falsifikacija. Pusėje Europos vienintelis kelias į laisvę ir demokratiją yra visiškos sovietų armijos, svetimos administracijos, viešų ir slapčių agentų - komunistų geštapo, atitraukimas ir gražinimas okupuotoms tautoms teisės sukurti laisvą gyvenimą savo valia. Tada bus galima kalbėti apie visas politines asmens laisves. Išieties ieškojimas yra betikslis. Išprašymas iš Rusijos mažų nuolaidų, vietoj vietiško Rusijos atstūmimo atgal, - apvils. Mūsų tautos vieningos. Nė viena iš mūsų tautų nenori savo laisvę išpirkti kitų sąskaita. Gavom vėl baisią istorijos pamoką. Žinom, kad nėra laisvės Charvatijoje, nes jos nėra ir Estijoje. Jei ir būtų galima laikinai išplėsti laisvės Europos sferą, perkeltant stulpus pav. iš vakarinės Vengrijos į rytinę, tai negelbėtų ilgam. Nėra saugumo visiems mūsų kraštams, kol nors vienas iš jų liks vergijoje. Arba bus sukurtos naujos sąlygos, arba pusė Europos liks tuo, kuo yra dabar: žingsniavimu totalitarinio bolševikų režimo. Likusi laisvoji Europos dalis neištengs ilgai atsispirti bolševikų imperializmui. Visi Tarpjūrio kraštai pasidarys likimu trijų Pabaltijo valstybių, o Vakarinė Europa liks tokioje situacijoje, kaip šiandien kad yra Jugoslavija, Lenkija, Bulgarija. Vakarų pasaulis atsakys, ar rinkimų kampanija patarnaus sovietams jų siekimus įgyvendinti mūsų kraštuose, ar gal būt atsimins apie savo brolius europiečius ir neleis, kad šiandieniniai politiniai Tarpjūrio kraštų kovotojai nueitų pėdomis mūsų brolių kovotojų iš Lietuvos, Latvijos, Estijos, Ukrainos, Gudijos ir Ryt. Lenkijos. Būdami laisvi išpėjame Vakarų pasaulį. /"Orzel Boal" I.27 Nr.4/

VIETOS ŽINIOS

- "Žiburiai" priedu išleido "Jungtinių Tautų Chartą" kurios vertimą rūpestingai yra atlikęs mūsų kolonijos gyventojas kalbininkas J. Bukota. Memmingene pradėjo eiti lietuviškas dvisavaitinis laikraštis "Mintis", kurio pirmasis numeris paskirtas Vasario 16 d. paminėti. Tam tikslui pridėtas priedas angliškai ir vokiškai, pavadintas "Vasario 16 d.", kur svetimtaučiai supažindinami su mūsų praeitimi, Lietuvos nepriklausomybės laikais ir parodomas pagrindas, dėl ko mes esame čia. Hanau lietuviai Vasario 16 d. proga gražiai išleido anglų kalba leidinį "Lithuania and the day of independence on the 16th February", parašyta A. Terulio. Kiek anksčiau redakcija ir po kelis egzempliorius pr. mokykla ir gimnazija, per mūsų kolonijos gyventoją M. Kilną, yra gavusi Vytaut. Nemunėlio poezijos rinkinį, labai dailiai dail. Šinkūno iliustruotą, vaikams, vardu "Tėvų nameliai", išleistą Hafkruge, ir taip pat eilėraščių rinkinį vaikams "Žiemos naktis", iliustruotą Kopylovo ir išleistą Wentorfe. Šiomis dienomis M. Klimas vėl mums parvežė "Gintarų" ir naujų laikraščių.

- Šiandien 19 val. svetainėje /virš valgyklos/ mūsų sportininkai rengia blynų vakarą. Programą atliks studentai ir skautai.

- Šiandien choro repeticijos 15 val. moterų balsams, 16,30 - vyrų. Rytoj 15 val. moterų balsams, 16,30 - vyrų. Šiandien dirbs P. Armonas.